

TEDENSKA PRILOGA

PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Trst, 4. junija 1950

Št. 21 - Leto II.

JOSE DEL BARIO

Odprto pismo Politbiroju Centralnega komiteja Komunistične partije Španije

Eden izmed vodilnih španskih komunistov Jose del Bario, kovinar, bivši član Centralnega komiteja oKmunistične partije Španije in delegat CK KPS na VI. in VII. kongresu Kominterne, je poslal Politbiroju CK KP Španije odprto pismo, v katerem kritizira revizionistično politiko CK VKP (b) in današnjega vodstva španske partije. Pismo se glasi:

«Od časa do časa me napadate v vaših dolgočasnih tednikih 'Mundo Obrero' in 'Luita'. Trdili ste, da sem agent Hitlerja, Mussolinija in Falange. Trdili ste tudi, da sem agent angloameriškega vohunstva. Zdaj kaže — nedvomno zaradi mojega stališča, ki očitno nasprotuje gonji, katero so sprožilj šefi KP ZSSR proti Jugoslaviji — da znova čutite potrebo neizprosno obsuti me z vašimi običajnimi žalitvami ki so, kakor vedno, polne grobosti.

Zaradi vseh teh laži bi vas lahko spravil v kočljiv položaj, Vendar pa se za zdaj omejujem na to, da odgovorim na vaše laži s političnimi argumenti.

Za resnično svobodno in ljudsko republiko brez diktata od zunaj

Cudite se, da menim — kar sem razločno povedal vedno, kadar se mi je nudila priložnost — da če se španski komunisti in socialisti revolucionarji, z njimi pa vsi napredni ljudje, zanimajo (kar drži) za rešitev glavnih problemov, ki se pojavljajo kot posledica nove strukture sveta, ki se je začela kovati med vojno proti nacifašizmu, tedaj nas zlasti zanimajo in so posebej naši tisti problemi, ki so stopilj na plan od trenutka, ko je Kominform brezobzirno napovedal vojno Jugoslaviji. To so tudi naši problemi, ker je skupni cilj našega boja proti fašizmu v Španiji; upostavitj resnično svobodno in ljudsko republiko, zares svobodno, popolnoma odvisno, da bo sama odločala, o

gospodarskem in političnem značaju svoje notranje ureditve, da bo sama odločala o političnih, gospodarskih, kulturnih, in drugih stikih s tujino. Skupaj z delavskim razredom naših protifašističnih narodov smo nerazdružljivo povezani s tem ciljem.

Ko bi bili mi v vojni zmagali, ko bi bili premagali fašizem v Španiji, se ne bi spremenilo nitj naše marksistično stališče o mednarodni solidarnosti v odnosih med državami ljudske demokracije in protifašističnimi narodi, nitj naše neomajno odobravanje načela proletarskega internacionalizma. Da pa se to stališče ne bi izmaličilo, kakor se je izmaličilo pri vas, mi ne bi privolili v diktat od zunaj, celo ne, če bi prihajal od naših najvišjih prijateljev. To stališče, ki nam narekuje, kakšna bodi mednarodna solidarnost in odobravanje načela proletarskega internacionalizma, ne bo izmaličeno: ne danes, ko je treba popolnoma organizirati združeno in centralizirano akcijo naših narodov v boju proti fašizmu ter za demokratično in ljudsko republiko v Španiji, ne jutri, ko bodo naši narodi z našo pomočjo in neposrednim sodelovanjem obračunali s fašizmom in si znova priborili republiko. Vi pa ste s svojo zmedeno, nemarksistično politiko, ki je nenehno razdruževala in ki nikoli ni bila španska, bolj kakor kdor koli doslej preprečilj to organizacijo združitve in centralizma.

Proti tistim, ki bi se radi šli kvislinge

Med velikimi primeri, ki naj jih Španci črpajo iz jugoslovanskega primera, je osnovno vprašanje odnosov: kakšni naj bi bili ti odnosi med socialističnimi deželami ljudske demokracije? Sele ko človek na lastnem vprašanju spozna metode španskih kominformistov, lahko vidi, v kaj bi se Španija spremenila, če bi se uresničile vaše pretenzije in če bi vi prevzeli Bierutovo vlogo. Zato lahko vaši očitki na naslov 'nacionalizma

fitoistov' vplivajo samo na tiste, ki še niso spoznali, da je reakcija narodov proti kapitalističnemu imperializmu tako zelo naravna, revolucionarna, mednarodna, med nami pa tako marksistično-leninistična. Do iste reakcije mora fatalno priti pri kakem narodu, ki se, potem ko si je v krvavi vojni proti nacifašizmu priboril svobodo, znajde pred novim in nepričakovanim protimarksističnim pojavom, da si skuša socialistična dežela (ali dežela, ki se tako imenuje) edino na temelju pravice močnejšega podrediti vse male države, ki so tako ali drugače nastopile pot v socializem. Ko bi bili mi v naši vojni zmagali in ko bi se bili znašli v podobnem položaju kakor Jugoslovani, nihče ne bi mogel preprečiti naše revolte, čeprav smo globoko hvaležni Sovjetski zvezi za prejeto pomoč. Množice bi se same potrudile, da bi brezobzirno odstranile vse tiste med vami, ki bi se hoteli igrati kvislinge.

Bodočnost evropskega in svetovnega socializma je tesno povezana z zmago v boju, ki ga bijejo jugoslovanski komunisti

Jeza vam zastira pogled, ker veste, da se komunistom in socialistom odpira pot, ideja o namenu skupnega proučevanja glavnih problemov, ki stopajo pred nas, da bi posamez in kolektivno pomagali pojasniti te probleme Špancem. Drzmem si pripomniti, da je naša dolžnost prispevati naše številne izkušnje, ki so zelo važne. Tako bomo po možnosti pripomogli, da bomo našli pravilno rešitev. Drzmem si to trditi, ker verujem, da je bodočnost evropskega in svetovnega socializma tesno povezana z zmago v boju, ki ga tako hrabro bijejo jugoslovanski komunisti, v boju, ki jim je bil vsiljen na političnem in na ideološkem področju. To prepričanje se širi med našimi tovariši iz dneva v dan. Razvoj, karakteristika tega boja vpriči širokih množic, ki jih je treba zainteresirati in jim pojasniti, da bodo lahko do kraja sledile razvoju, nas bo privedel do uspehov neprecenljive pozitivne vrednosti. Te uspehe bo španski socializem v zelo veliki meri uporabil.

Jaz in mnogi tovariši, ki niso in nočejo postati antikomunisti, niti protisovjetsko razpoloženi elementi, ki pa so politično dovolj razgledani in revolucionarno izkušeni, da razumejo zgodovinski pomen jugoslovanskega vprašanja, mi vsi verujemo, da je to vprašanje povezano z nami vsemi. Jugoslovanski borci, ki so bili v Španiji in ki so nam pomagali v boju proti fašizmu, so pravilno postavili problem, ko so se sestali v Beogradu, da bi kolektivno temeljito odgovorili na lažna poročila obtožnice budimpeštanske farse proti Raiku. Vaše obrekovanje teh jugoslovanskih borcev proti fašizmu pa je žalitev časti za vse komuniste in vse protifašiste Španije sploh.

Očitno postaja, da kakor je bilo vprašanje republikanske Španije leta 1936, stvar vsega naprednega človeštva, ne pa privatna zadeva Špancev, tako je zdaj resnica o novi Jugoslaviji stvar delavskega sveta, ki se bori za napredno bodočnost, za svobodo in mir med narodi, ki si vladajo sami in ki so solidarni in nesebični. To ni samo privatna zadeva jugoslovanskih protifašistov. To vprašanje neposredno zanima delavski in demokratični svet dežel in vsake dežele na svetu. Imenujete nas 'titoiste' in naš hočete s tem žaliti, čeprav nismo mi krivi, da je Stalin (avtor slavne fraze o Španiji) prevzel nase in na svojo Partijo velikansko odgovornost za začetek obdobja vojskovanja med socialističnimi deželami. Logična posledica tega je slabitev in razcep delavskega demokratičnega in protimarksističnega gibanja v vsaki posamezni deželi in na vsem svetu.

Z gonjo proti 'titoistom' skušate prikriti lastne krivice

Razburjate se, če kdo tako govori — jaz in mnogi drugi tovariši pa se kljub temu izražamo tako — ker ne morete mirno prenašati dejstva, da se skuša kdo boriti za svobodo. Bojite se resnice. To stvar skušate skriti za histeričnim hrupom, ki ste ga zagnali proti 'titoizmu'. Ta hrup vas spravlja v očitno in smešno protislovje z vsem tistim, kar ste govorili o Titu in jugoslovanskim komunistih tja do zadnjega trenutka, preden ste

zvedeli za resolucijo Kominforma proti socialistični Jugoslaviji. 'Titoiste' imenujete tiste, ki diskutirajo z vami, zlasti pa tiste, ki vas opozarjajo (ne da bi se zmenili za vaše grožnje) na vaše velike odgovornosti za preživljanje fašizma v Španiji. Vi stalinisti, pionirji, Kominforma, delite vzdevek 'titoist' kot sinonim za fašiste. Da bi pa skušali prepričati svet, da je titoist in fašist isto, brez sramu širite povsod: da je Tito, t. j. voditelj in organizator armade Narodne osvoboditve, ki je premagala hitlerjevce, mussolinijevce, gestapovce in ovraše, povrhu pa še notranjo reakcijo, ter učinkovito pripomogla k znagi zavznikov nad nacifašizmom, da je Tito, ki je že med borbo ob navdušenem sodelovanju svojih narodov ustvaril temelje Ljudske federativne republike na poti v socializem, da je ta in takšen Tito enak Francu, ki je ob pomoči drugih generalov in kot oborčena pest združene fašistične reakcije v Španiji razbil našo ljudsko republiko, še prej pa sklenil pakt s Hitlerjem in Mussolinijem, ki sta ga dobro plačala. In ni vas sram.

Da bi ljudi prepričali ali skušali prepričati, ste primorani zanikati vsa velika dejanja in epopeje Tita in vseh tistih, ki se imenujejo zdaj 'njegova klika', epopeje, ki ste jih pripoznali, ki ste jih prej hvalili. To gnusno primerjanje Franca in Tita je za vas povsem logično. Vaš boj proti 'titoizmu' je posledica vojne napovedi proti socialistični Jugoslaviji, vojne ki jo netijo in vodijo gospodarji, ki vam ukazujejo, kaj naj govorite. Ta propaganda je podobna — če izvzamemo razliko v problemu in osebnostih — vaši propagandi proti posameznim aktivistom in skupinam v KP Španije ter med aktivisti Enotne socialistične partije (PSU) Katalonije. Dejansko skušate s to kampanjo predvsem služiti gospodarjem, hkrati pa bi hoteli prikriti s plaščem pozabe vse vaše zločine, storjene proti interesom naših narodov. Tako bi radi odvrgli s sebe velikansko odgovornost, ki vas zadene. Vse to je zaman in vas samo še globlje potiska v to sramotno igro.

Ljudi, ki se ne puste varati, je od dne do dne več

Vedeti morate, da je od dne do dne več ljudi, ki se ne puste varati. Zdaj me imenujete 'titoist'. Prej pa ste mi govorili najhujše stvari, toda za vse to se ne zmenim. Včasih me vse to razjezi, vendar pa se vam ne bo posrečilo spraviti me iz ravnotežja. Zaman govorite, da sem agent sovražnika. Vsi vedo, da sem delavec-kovinar. Sem marxist in to mi zadostuje. Nikoli ne bom postal brezglav teoretik, pač pa mi bodo izkušnje, ki sem si jih pridobil v 20 letih (1923-1943), ter praksa borca in voditelja komunistov v dolgem obdobju, polnem političnih zapletljajev, pomagale najti pravo pot. Zato je bilo celo potrebno, da sem odšel od vas. Vem, kako daleč lahko seže vaša politična sposobnost in vaša moralna vsebina. Kot član centralnih komitejev KP Španije in Enotne socialistične partije (PSU) Katalonije sem bil več let blizu vas, spoznal sem vas in ne morete me preslepiti. Nikoli me ne boste mogli preslepiti.

Iz tega sledi, da se imam za politično nezmojlivega. Lahko se zmotim kakor vsi ljudje, celo tisti, ki so se kakor jaz kovali v šoli marksizma (vsi razen Stalina, ki je, kakor pravite vi in on sam, nezmojljiv).

Vem, da mi je moja revolucionarna vzgoja pomagala, da sem uspešno kljuboval vsem najhujšim preizkušnjam; celo takrat, ko ste vi, ki se imenujete komuniste, prisilili druge komuniste, ki vas držijo na položajih, da so me spravili v obup. Hotelj ste me pognati v sovražni tabor in s tem opravičiti vse svoje klevete. Treba je priznati, da ste neudrudi. Ne bom se hvalil z odločnostjo svoje proletarske zavesti, ker vem, da se je vaši gnusni taktiki — 'znanstveno' stalinistični — v mnogih primerih posrečilo in da se pogosto dogaja da se to, kar skušate zdaj v mojem primeru, pripeti članom CK in celo članom Politbiroja. Prepričan sem, da so španski komunisti in komunisti drugih dežel dovolj močni in da bodo lahko združeni zagotovili zmago resnice. Stevilo borcev za resnico od dne do dne narašča, kar najbolje dokazuje vaša brezplodna gonja o 'Titovih izdajstvih' in druge klevete proti 'titoistom'.

To je 'titoizem', katerega se bojite.

Proti temu «titoizmu» je vaš boj zaman.

Vi nimate dovolj avtoritete, da bi lahko izdajali protifašistične diplome. Nimate moralne avtoritete, da bi kogar koli kvalificirali. Tisto malo moralne avtoritete, ki ste jo nekoč imeli, ste izgubili, ker ste se pokazali kapitulante. Hoteli ste, da bi vsi protifašisti in komunisti kapitulirali pred najbolj izrazitimi organizacijami reakcije, pred ljudmi, ki jih španski protifašisti globoko sovražijo. Vse to ste počenjali pod geslom «nacionalne združitve». Strahovi 'Junte suprema', ('Hunta suprema') — glavna skupščina) vas bodo vekomaj preganjali.

Kako si drznete reči, da je 'titoist' — fašist?

Ne zaradi vas, marveč zaradi tistih, ki jim bom dal prebrati to pismo (vi ga iz strahopetnosti ne boste priobčili niti v celoti, niti v izvlečku) sem primoran govoriti o 'titoizmu'. To bom storil kratko in zato dokaj nepopolno.

Nekaj temeljitih lekcij revizionistom

Tito in jugoslovanski komunisti so prvi opozorili na resnost napake, ki bi nastala, če bi hoteli ustanoviti telo, ki bi utrezalo mednarodni organizaciji, strnjeni okrog KPJ in njenega vrhovnega predstavnika maršala Tita.

Kakor v mnogih drugih, je tudi v tem primeru predvsem važno, da so jugoslovanski komunisti dali nekaj temeljitih lekcij ruskim 'boljševikom'. Hoteč opravičiti svojo nacionalistično politiko, polno osvajaških namenov bi le-ti radi revidirali, ali bolje povedano, potvorili Marxa in Lenina ter celo same sebe. Ta revizionizem jih spravlja v protislovje z dejstvi, v katerih naj bi se delno zrcalilo stanje stvari. Ta dejstva opravičujejo z akcijami, ki so delno dobre. Te akcije bi bilo treba sprožiti prej in sicer neovirano, ne glede na pritisk imperialistov, že v avgustu 1939, če je bila to res zgodovinska nujnost. Ko to govorim, mislim na razpust Komunistične internacionale.

Ruski 'boljševiki' se nočejo spominjati argumentov, ki bi lahko opravičili ta razpust. Voditelji drugih partij pa silijo, da jih pozabijo. Jugoslovanski komunisti tega niso pozabili. Zaradi tega (in zaradi drugih motivov, ki jih je treba osvetliti) so Jugoslovani obtoženi 'nacionalizma'.

Razvoj delavskega in demokratičnega gibanja naj bo v vsaki deželi samostojen

Glejte, kaj odgovarjajo jugoslovanski komunisti na vprašanje: kaj menijo o organizaciji, internacionalni, komunistični ali 'titoistični'.

«Jugoslavija je odločno proti vsaki ustanovitvi nove komunistične ali podobne internacionale. To stališče izhaja iz našega splošnega stališča nasproti delavskemu in demokratičnemu gibanju. Delavska in demokratična gibanja naj se razvijajo samostojno na temelju pogojev in položaja svoje dežele. Delavska in demokratična gibanja morejo in morajo sodelovati med seboj na načelih enakopravnosti. Upostavitve kakega centraliziranega vodstva, v katerem bi imela katera koli dežela ali katero koli gibanje vodilno vlogo, bi samo zaviralo dejansko sodelovanje...»

(Djilas predstavnikom «Newyork Timesa» in agencije «France Presse» 6. 11. 1949).

Glede na to slučajno izbrano izjavo, kakršnih je mnogo, menim, da ne bo odveč priznati, da sem že od prej nekoliko 'titoist'. Na takšno podobno stališče sem se postavil tudi jaz in sicer javno takrat, ko je bila razpuščena Komunistična internacionala. Še več, trdil sem, da bi njen nadaljnji obstanek ali njena poznejša upostavitve občutno škodovala komunističnemu gibanju posebej in protifašistični akciji na splošno.

Iz tega torej sledi, da sem bil 'titoist', preden je bil 'titoizem' rojen. Tako sem ob ustanovitvi Kominforma v enem izmed svojih biltenov rekel, da je dviganje na površino nečesa, kar je odmrlo, nova nesreča za protifašistično gibanje. Reči to ob tej priložnosti ni bilo nič kaj posebno 'titoistično'. Mi, ki nas imenujejo 'titoiste' mislimo enako kakor Jugoslovani, ne glede na važnost stališča Jugoslovanov nasproti internacionalni 'titoistični' organizaciji. Mislimo, da bi bilo napačno sleherno vmešavanje v raz-

voj delavskega in demokratičnega gibanja v posamezni deželi, kajti ta razvoj je treba vskladiti z značilnostmi vsake dežele, za katero gre. Čeprav imamo podobna stališča jugoslovanskih komunistov in komunistov drugih dežel, je odstranjena nevarnost organiziranja 'titoistične' internacionale.

Vem, da vas to ne bo pomirilo. Ne govorim tega samo, da bi vas pomiril, marveč, da vam pojasnim položaj in prekrizam vaše naklepe, da bi varili. Na internacionalnem področju je vse očitno. Kaj pa glede Španije? Kaj mislim jaz, 'titoist', glede Španije? Mislim isto, kar sem mislil še preden so voditelji ruskih komunistov napovedali vojno novi, socialistični Jugoslaviji.

Ze zdavnaj mi je očitno in zelo dobro vem, kakšna mora biti politična stranka proletariata, Partija španskih delavcev. Ze pred Sedmim kongresom Kominterne, na katerem sem bil delegat Španije, sem navdušeno zagovarjal politično enotnost komunističnih partij in socialističnih strank (kadar vi govorite o nekem Jose del Bariju', pravite, da ne veste, da sem bil že leta 1928. edini predstavnik KP Španije na Sestem kongresu Kominterne). Prav zato, ker sem komunist, sem eden izmed ustanoviteljev Enotne socialistične partije (PSU) Katalonije, tiste partije, proti kateri se borite od njene ustanovitve. Proti tej partiji ste se borili že med našo vojno, njeno enotnost pa ste razbili že leta 1939. Jaz ostanem pri svojem prepričanju, da je treba to enotnost braniti, izkušnje pa so nam pokazale, da se brez enotnosti ne bi bili mogli 32 mesecev upirati in boriti proti fašizmu v Španiji. (Enotna socialistična partija Nemčije ali Delavska partija Poljske ali druge podobne partije niso v nobeni zvezi s tistim, kar je mogla ali hotela postati naša PSU Katalonije). Verujem in vedno bom veroval tole: ko bi se bil primer nas, komunistov in socialistov Katalonije, razširil po vsej Španiji in ko bi ga bili sprejeli, bi se bilo naše upanje, da bomo premagali fašizem, povečalo, in sicer v kratkem času.

Vi ste odgovorni za porazen konec vojne, konec, zaradi katerega vas bodo madridski komunisti nekega dne poklicali na odgovor. Važni dogodki in velikanske spremembe, ki so nastale v svetu v teh enajstih letih našega preganjanja; naše izkušnje in vaša nesposobnost, da bi vodili in organizirali boj KP Španije; vaša politika, ki je stalno kontradiktorna, ker je uveljavljate po diktatu — vse to me je še bolj utrdilo v prepričanju, ki sem ga že imel o tem, kakšna naj bo partija proletariata, partija španskega delovnega ljudstva.

Platforma enotnosti španskega revolucionarnega gibanja

Nam je potrebna nova partija, ker niti komunistične partije, niti socialistične stranke Španije ni ne v domovini, ne izven nje. Sta samo dve grupaciji okrog šefov. Tega imenujejo komunisti, onega socialisti. Okrog teh skupin se je zbral del dobrih komunistov. Ti šefi se niso potrudili, braniti naše republikansko stališče; nasprotno, njihova politika je nam tuja. Ti šefi žive v tujini in pred Španci zastopajo politiko tujih držav. Ko so bile vlade teh držav na mednarodnem področju prijateljske, sta ravnali ti dve skupini enako. Brž ko pa so nastopile vlade teh držav druga proti drugi sta se ti dve skupini tudi ločili in vsaka je zvesto hodila po stopinjah politike vlade, ki ji je vdana. Pozneje bom znova govoril o vsem tem. So skupine aktivistov in celo vođiteljev, ki jih vodijo ti šefi. Vsi komunisti in socialisti polagoma spoznavajo, kam jih vodijo njihovi šefi. Razen tega pa imamo množico aktivistov in voditeljev, komunistov in socialistov, ki nočejo našega republikanskega stališča podrediti koristim katere koli sile v boju za hegemonijo Evrope.

Komunistična ni tista partija, ki čaka, da ji ruska vojska prinese zmago

Prietova protikomunistična stranka ni socialistična. Orientirana je na politiko zahodnega bloka in zmago pričakuje od znage — morda z orožjem — zahodnega bloka. Komunistična tudi ni partija, ki vsemu nasprotuje in katere šef je Dolores Ibarurri (ali nekdo drugi izmed vas). Ta partija že enajst let

nima svoje politične linije in čaka, da ji bodo ruske armade prinesle zmago. Nam je potrebna partija, ki jo bodo navdihovale demokratične in ljudske koristi našega republikanskega cilja. Tej partiji bodo prinesli silo španski delavci in proletarci. Ta partija mora nadaljevati bojno sposobnost proletariata, delavcev, protifašističnih narodov Spanije. Verovatni mora v možnost zmage. Njena politika mora dajati koristim naše ljudske demokratične republike prednost pred vsem drugim in omogočiti organiziran skupni boj španskih protifašistov, dokler je ta boj znova ne bo privedel do republike.

Nam je potrebna partija, ki bo zbrala komuniste in socialiste, ki so se borili ramo ob ramo proti fašizmu in ki so kličevali do zadnjega trenutka, po porazu pa ostali zvesti sami sebi in nadaljevali v domovini ali izven nje politiko, ki sta jo uveljavljali ti dve stranki med vojno, politiko našega delavskega razreda in naših protifašističnih narodov.

Nam je potrebna partija, ki bo sprejela in večno čuvala najboljšo tradicijo in pomembne vrline solidarnosti in tovarištva stare PSOE (Socialistične delavske partije Spanije). Partija, ki bo znotraj dejansko demokratična, ki bo pošteno uporabila demokratični centralizem in ki bo dosegla največji uspeh v organizaciji, duhu, disciplini in komunistični bojevitosti. Partija, ki bo ohranila vse pozitivne strani Komunistične partije in socialistične stranke, ki bo podedovala slavo prve in druge, slavo, pridobljeno med našo vojno proti fašizmu, partija, ki bo brez obotavljanja zavrgla vse, kar je v teh strankah negativnega.

Nam je potrebna partija, ki bo na podlagi naših lastnih izkušenj, potem ko se bo seznanila predvsem z našo bogato zgodovino, sposobna sprejeti in ohraniti velike nauke, ki nam jih nudi zgodovina zmag in porazov mednarodnega delavskega gibanja, da bo znala to uporabljati v revolucionarni in ustvarjalni akciji. Nam je potrebna partija, zgrajena na načelih znanstvenega socializma, ki bo po svojih jasni doktrini, politični strategiji in bojni taktiki; zares avantgarda proletariata, delavskega razreda sploh. Partija, ki bo skupaj z drugimi demokratičnimi organizacijami, ki se niso odrekle same sebi, avantgarda vsega ljudstva v boju proti fašizmu v domovini in izven nje. Marksistično vzgojena partija, ki sprejema velikj Leninov nauk in uporablja vse, kar je poučnega v boju za našo domovino v aktualnem obdobju.

Nam je potrebna partija, ki bo odprla nove perspektive ljudstvu, ki so ga vsi vodili za nos. Takšna partija bo moralna vzpodbuda, da se bo zbralo in aktiviziralo na stotisoče izgnancev, ki so se brez orientacije raztepli po svetu in prenehali biti nada naših rojakov v domovini. Partija, ki bo postala za vse tiste, ki se bore in upirajo v sami Spaniji, poroštvo, da bodo žrtve obrodile sadove in da zmaga ni le možna, marveč tudi zagotovljena. Potrebna nam je partija, katere naloga bo, da delavski razred ne bo ostal zapuščen, partija, ki bo poskrbela za naš delavski razred in naše protifašistične narode.

Kdo zdaj organizira vodj in predstavlja protifašistične sile Spanije, sile, ki niso kapitulirale in ki ne bodo kapitulirale pred fašizmom? Nihče! Socialisti Prietovega kova in komunisti kakor Uribe so dolga leta tekmovali med seboj, da bi sekali glave španskim protifašistom. In res se jim je to posrečilo. Ni več republikanskih strank ne ustanov. Ni več republikanskih ustanov, ker je ta gospoda razbila dve veliki delavski stranki, n katerih so ustanove vedno slonele.

Nj uradnega organizma, ki bi koordiniral akcijo heterogenih, razbitih protifašističnih sil, ki bi jim pokazal smer, jih napravil učinkovite, jih povečal in spremenil v enotno ustvarjalno silo zmage. Brez takšnega organizma narodi Spanije zaman trosijo čudovito energijo. Prepuščeni so zmoti nasprotujočih si programov tega ali onega bloka, polnih so dvomov, nezaupanja in obupa, oslabljeni v krčevitem boju, na katerega so jih obdodili voditelji.

Narodi Spanije se morajo, kakor leta 1936., zavedati svoje sile, vedeti in morajo, kam gredo in kdo jih vodi, kdo jih predstavlja, kdo je odgovoren pred njimi in pred svetom za bodočnost Spanije po porazu fašizma.

Nam je potrebna partija, katere prva naloga bo, doseči te glavne pogoje, partija, ki bo znova zajela komuniste in socialiste, ki so tu ostali, teh pa je največ. Partija, ki se bo lahko približala sindikalistom in anarhosindikalistom in ki bo govorila z njimi enakopravno.

Partija, ki bo s svojim španskim izvorom in s svojo demokratično strukturo, s svojo taktiko in programom dala garancije naprednim republikancem, partija, ki se bo znala približati organizacijam in strankam Katalonije, Lenskadije in Galicije in se pomeniti z njimi. Partija, ki po upoštevala pravico do kritike, pravico do ideološkega in političnega boja in napela vse sile, da se doseže enotnost akcije vseh protifašistov, in sicer nemudoma in na podlagi minimalnega programa. Partija, ki bo poskrbela, da bo španski protifašizem aktivno in ustvarjalno zastopan v Spaniji in izven nje, partija, ki bo tej močni vojski dala obliko enotnega centralnega vodstva, ki bo popeljala vse protifašistično razpoloženo ljudstvo v odločilni boj za svobodo.

Partija, ki bo vrnila vrednost ideji ljudske republike, ideji, ki se je porodila v Spaniji med našo vojno proti fašizmu, ideji, ki so jo pozneje uporabili v deželah Vzhodne Evrope in ki jo skušajo španski kominformisti potvoriti, ideji, ki je naša svoj najboljši odraz v novi, socialistični Jugoslaviji.

Za enakopravno sodelovanje delavskih in demokratičnih gibanj

Nam je potrebna partija, ki bo zahtevala in dosegla sodelovanje delavskih in demokratičnih gibanj vsega sveta za svobodo španskih narodov. Partija, ki bo omogočila pravo mednarodno sodelovanje, kajti samo rešitev tega problema je poroštvo za vsakršno sodelovanje in solidarnost med protifašističnimi državami in narodi, kar pomeni: da se doseže dejansko demokratična in napredna vladavina v naši domovini brez slehernega tujega vmešavanja, ne da bi se sama vmešavala v življenje drugih narodov.

Ce menite, da je to, kar sem rekel, 'titoizem', vedite, da mi je to vseeno.

Tako gledam jaz na špansko vprašanje, prepričan pa sem, da se te ideje lahko uresničijo, in sicer kaj kmalu, če bi poprijeli za delo. To bi kmalu privedlo do likvidacije fašizma v Spaniji in do upostavitve demokratične ljudske republike. Prepričan sem, da bi moglo biti takšno zavestno stališče vseh španskih komunistov, vaše stališče pa ni takšno. Ne glede na to, ali je to 'titoizem' ali ne, menim, da je 'titoizem' res velika nevarnost za vas. Res je, da povzročata stališče Tita in jugoslovanskih komunistov pravo revolucijo v vesti večine komunistov, tistih osamljenih in tistih, ki vam še slede.

Na strani jugoslovanskih komunistov

Razlagi — doktrinarski, ideološki in politični — ki jo postavljajo jugoslovanski komunisti proti gonji ruskih falsifikatorjev — je treba pripisati, da so komunisti naše dežele obogateli z novim znanjem tega že zdavnaj pričakovanega dodatka. Dejstvo je, da je 'titoizem' dodatek k marksizmu. 'Titoisti' so marksisti in njihovo gibanje se prilagaja ritmu dogodkov. Ti dogodki pa so novi in zato jih je treba pojasniti. Jugoslovani so našli to pojasnilo v luči marksizma. Posledice se bodo neogibno pokazale tudi izven Jugoslavije. Nevarnost za falsifikatorje je tem večja, če upoštevamo, da so bili v vsaki deželi močni 'titoisti', še preden je Kominform sklenil nameriti topove na socialistično Jugoslavijo.

Nobenega dvoma ni, da sem bil eden takšnih 'titoistov', ker sem takoj, ko je bila objavljena resolucija Kominforma, avtomatično stopil na stran jugoslovanskih komunistov in proti šefom KP ZSSR. Tega nisem storil zato, da bi se hotel solidarizirati z vsemi tistimi, ki nasprotujejo Politbiroju Komunistične partije Rusije. Med samimi Španci je mnogo skupin, ki so sovražno razpoložene nasproti ruskim komunističnim šefom, jaz pa se nikoli nisem solidariziral s temi skupinami, čeprav so

ne za to prosile. Sam sem poskrbel, da sem obvestil Jugoslovane o svoji solidarnosti z njimi.

Neprisiljeno sem na strani jugoslovanskih komunistov, in kaj, zakaj: Mnoga vprašanja so podobna povsem tistim, ki jih poznamo, pri iskanju rešitve pa je frapantna podobnost stališča Jugoslovancev ter mnogih voditeljev in aktivistov — vam naključno.

Opisal vam bom primer, ki me je približal titoizmu' že leta 1942. Ker imate o tem mnogo dokumentov, ki jih uporabljate tudi jaz, boste lahko ugotovili resničnost mojih navedb.

Za Španijo kakor tudi za Grčijo - razdelitev področij vpliva

Ko je Churchill vstal v angleškem parlamentu in ko je spregovoril v stalinističnem slogu opravičiti intervencijo angleške vojske proti silam grške osvobodilne vojske je rekel: Gre za omejevanje trockističnih tolpa, ki se upirajo slavnostnemu kompromisu, ki so ga podpisale sile notranjega odpora in celo KP Grčije.

Jaz sem vas pri tej priložnosti javno napadel, ker ste postali s svojim molkom sokrivi trpinčenja grških patriotov (predvsem pa komunistov)! Obtožil sem vas tudi zaradi vaše politike nasproti Špancem, ki jo nadaljujete kljub tragični grški situaciji, politike, ki se bo končala za Španijo prav tako žalostno, kakor se je končala žalostno za Grčijo.

To je bila preprosta politika tako imenovane 'narodne združitve', politika, ki jo je Politburo KP Rusije vsilil prvi in drugi deželi hkrati in iz istih vzrokov.

Spomnimo se določenih dejstev, da nam bo očitna analogija prikega in španskega primera in njuna povezanost s tistim, kar se imenuje zdaj 'titoizem'.

Kaj se je zgodilo leta 1942? Šef angleške konservativne stranke se je sestal v avgustu v Moskvi s Stalinom. Člani Politburoja KP Španije, ki so se mudili v Moskvi, so 22. septembra na radu (postajo, ki jo v Moskvi, še vedno predržno imenujejo Radio svobodne Španije — postaja Pireneji), objavili manifest, ki popolnoma spreminja politiko španskih komunistov. To so storili, da bi stoodstotno prilagodili to politiko kompromisu med obeh vlad, cilj tega kompromisa pa je bil: razdeliti Evropo na področja vpliva. To je pomenilo, prisiliti KP Španije, da bi se odrekla svojemu centralnemu cilju, namreč upostavitvi republike, in prisiliti to partijo, da bi uveljavila protirepublikansko politiko in tako napeljavala vodo na anglosaški mlin.

Še en moskovski poziv za sporazumevanje z reakcijo in frankisti leta 1943

Kaj pa pravijo o tem manifestu? Pravijo:

«Španci so presenetili ves svet s triletno krvavo bratomorno borbo...»

Manifest nadaljuje, da bi odvrnil odgovornost od španske reakcije:

«...ki jo je razvnel Franco na Hitlerjevo in Mussolinijevo zahtevo. Na eni strani smo bili mi, branilci republikanske zakonitosti in neodvisnosti Španije, na drugi strani pa so bili tisti, ki so hoteli drugačne politične oblike španske države in političnega življenja...»

Manifest dodaja idiotski izraz, s katerim skuša prikriti politično povprečnost ljudi, ki so ga sestavili in ga vsilili in o katerih je znano, da niso Španci:

«...podpirala pa jih je pri tem nemško-italijanska intervencija.»

Vse se je spremenilo v novi literaturi KP Španije. Res je, da je ves svet občudoval španske protifašiste, to se pravi nas, ki smo se borili za republiko. Mi smo bili zgled vsemu protifašističnemu svetu.

Toda Politburo KP Španije je povzel in rekel, da so vsi Španci pavšalno vzbujali občudovanje slehernega na svetu s svojo vztrajno bratomorno borbo, ki je trajala malone tri leta. To pa pomeni: ves svet je občudoval «visoke kvalitete španskega vojaka».

Tako sta se spremenili oblika in vsebina naše ljudske in revolucionarne vojne. Ne gre več za protifašističen narod, ki se dvigne z orožjem v roki proti fašizmu in ki polaga med borbo temelje demokratične republike novega tipa, kakor so storili jugoslovanski narodi.

Clovek bi zdaj mislil, da so se republikanci, to se pravi protifašisti, borili proti drugim Špancem zato, ker so le-ti hoteli samo «drugačne oblike državnega in političnega življenja». Da bi dosegli svoj nedolžni cilj, so torej fašisti zagrešili samo preprost in odpustljiv greh, ko so si «pomagali» z nemško-italijansko intervencijo. Naša vojna ni bila več posledica izdajalske napadalnosti koalicije vseh sil španske fašistične reakcije, reakcije, ki se je prej povezala s Hitlerjem in Mussolinijem, da bi v krvi zadušila našo demokratično republiko in spravila na krmilo. Clovek bi zdaj mislil, da je sprožil vojno samo Franco z nekaj skupinami falangistov, da sta mu pomagala samo Hitler in Mussolini, ne pa fašistični vojaki, duhovščina, zemljiška gošpoda, velika reakcijska buržoazija, pristaši monarhije itd. Potem ko so bile torej prve ovire odstranjene, videli pa smo, kako manifest nadaljuje:

«Prehodni moment, v katerem smo, nas sili, da pustimo ob strani razlike, mržnjo in strasti, ki so nas doslej razdvajale, in da damo vrhovni korist, Španije prečnost pred vsem drugim...»

«Da bi dosegli to enotnost boja, ki je potrebna za blaginjo Španije, minulost ne sme postati ovira...»

Minulost ne sme biti ovira! Stoletna minulost črne Španije; 32 mesecev vojne in na stotisoče patriotov, ki so se žrtvovali za to vojno; vsa ta minulost naj ne ovira žrtve, da ne bi segla v roko svojemu krvniku.

Potem je manifest že lahko nadaljeval s pozivom na «nacionalno združitve» in celo «raznih konservativnih sil» In res, manifest je lahko zanikal pred temi silami republikanske ustanove, ki so bile na čelu naše borbe, ker se je nehal boriti za upostavitve republike. Namesto tega je ponujal konservativnim silam, pred katerimi je kapituliral:

«Formiranje vlade nacionalne enotnosti, ki bo pripravila pogoje, da bo ljudstvo z demokratičnimi volitvami formiralo zakonodajno skupščino, ki bo sprejela ustavo...»

Nič več in nič manj. Ista politika kakor politika KP Grčije, ki bi koristila samo monarhistom in drugim španskim fašistom; možnost priti čez velikanski prepad, poln protifašistične krvi, kj nas loči.

Takrat, ko so člani Politburoja v Moskvi privolili v objavo manifesta in ko so skušali preslepiti svet, češ da je to manifest komunistov iz same Španije, takrat je pravi program komunistov iz Španije vseboval kot osnovne točke upostavitve ljudske demokratične republike ter uveljavljanje republikanske ustave in ustav Katalonije in Lenskadije.

Ta program je torej pripoznaval republikansko vladno z Moixsom in Uribejem, pripoznal je vladno Katalonije in Lenskadije. Takrat smo imeli organizem, ki je predstavljal enotnost republikanske akcije in v katerem sta sodelovali KP Španije in PSU Katalonije; Špansko demokratično unijo, h kateri je spadalo gibanje španskega odpora v Franciji in kj je bila izraz bojevitega duha protifašistov iz same Španije. Ta organizem enotnosti republikanske akcije je v pregnanstvu nadaljeval politiko Ljudske fronte Španije, bil je temelj republikanske vlade in imel je isti program kakor Komunistična partija. Imeli smo torej program, imeli smo vladno in organizacijo republikanske narodne enotnosti.

Za ta program so se borili španski protifašisti 32 mesecev. Vlada je bila vlada odpora. Kljub temu moskovski manifest pripominja:

«V španskem narodu so elementi za formiranje vlade narodne združitve... Elementi so, toda doslej ni bilo temelja na katerem bi lahko slonela ta vlada...»

Komunistična partija je zanikala vse. Razbijala je silo re-

Publikanski elementov in se hoteli prikupiti silam reakcije in fašizma. Manifest iz Moskve je torej postavil protirepublikanski program «nacionalne unije» kot program, nasproten programu španskih komunistov iz same Španije. Manifest je povezan s sovražnikom, o katerem je iluzorno misliti, da bi ga mogli pritegniti ali preslepiti, in s katerimi je poskus pomiritve absurd.

Kakšen je bil mednarodni položaj v trenutku, ko je bil manifest objavljen? Odgovoriti je lahko:

8. novembra so se ameriške sile izkrcale v Afriki. 15 dni pozneje pa se je začela velika protiofenziva pri Stalingradu. Ta dva dogodka sta prepričala celo tiste, ki niso verjeli v vojaško zmago zaveznikov nad nacifašizmom. To je bil trenutek ko je moral biti človek glede bodočnosti Španije neupogljiv. Toča že prve slutnje so dokazale zlo, ki je pozneje postalo vzrok, da se je svet razdelil na dva bloka, to se pravi: področje vpliva in sklepi, podpisani v Moskvi avgusta 1942. leta.

Sedanji španski kominformisti so bili že takrat takšni. Če bi namreč prišle Španija, Grčija ali druge države Zahodne Evrope pod angleško cono, bi bili komunisti teh držav prisiljeni uveljavljati politiko, ki jim je bila vsiljena, celo če je ne bi razumeli ali če bi se ji upirali. Vi, najboljši med najboljšimi pionirji Kominforma, pa ste določeni, da to storite, čeprav veste — ker vendarle niste tako neumni — da ta, vam vsiljena politika koristi Anglosasom.

Na konferenci leta 1942. v Moskvi so bili določeni pogoji na temelju medsebojnih koncesij, potem pa so bila na poznejših mednarodnih konferencah natanko določena področja vpliva. Španija in Grčija sta bili menjalni drobiž. Tisti pa, ki so sklenili nečastno kupčijo, so računali na vas kot dobre hlapce pri izpolnitvi tega kompromisa.

Mnogo nas je bilo med komunisti Španije in Grčije, nas, nasprotnikov te politike. Mnogo je bilo nas, ki se ne strinjamo s teorijo o «žrtvovanju». Mi nikomur ne pripoznavamo pravice, da bi žrtvoval narode. Zato so bili tudi pri nas v Španiji primeri, kakor so Markos in Volukhiotis, toda zaradi razcepljenosti partijskih sil so nas pri tej priložnosti zadržali razni Santos in Zaharijadesi. In ti Zaharijadesi so pokazali prav toliko bojnega poleta proti španskim komunistom, ki nočejo kapitulirati pred sovražnikom, kolikor so pokazali «poguma», ko so pozivali na sporazum vsakršne generale Zervase španskega fašističnega tabora.

Odgovorni ste, da v trenutku osvoboditve Francije ni bilo mogoče strmoglaviti fašizma v Španiji

Takšen pogum je pokazal Politbiro KP Španije, ko je decembra 1943 objavil drugi manifest, skovan in objavljen v Moskvi, in sicer v imenu KP Španije (čeprav je bila večina partijcev in antifašistov proti temu manifestu). Ta manifest govori, da je bila v sami Španiji formirana famozna «Hunta suprema», in poziva

«javno in slavnostno monarhiste obeh struj, kakor tudi vojsko na narodno združitve».

Vojska, to so Francovi generali. Razen tega so dali protifašistično diplomno stranki Hila Roblesa kakor tudi drugim reakcionarnim organizacijam, s katerimi se je moral Politbiro po prejetih navodilih sporazumeti v slogu grških Zaharijadesov v Libanonu.

Z utemeljitvijo, ki spominja na argumentacijo grških Zaharijadesov, kadar pojasnjujejo svojo politiko, ki jo navdihujejo Angleži in ki kapitulira pred grško reakcijo, s takšno argumentacijo so španski Uridesi utemeljili svojo politiko, s katero so se odrekli republiki. Politika, ki jo je Moskva vsilila Komunistični partiji Grčije, je spravila v Grčiji na krmilo monarhofašistično vlado anglosaškega tipa.

Iz tega je videti tudi vzrok, da mučenje grških patriotov v Atenah Moskve ni prav nič ganilo. Stalin je bil prisiljen molčati. Churchill se je vzel na isto tribuno, s katere je trdil da se ne vojskuje zato, da bi uničil angleški imperij, in s te tribune je začrtal linijo, ki se naj je drže «dobri» komunisti vsega sveta (prave komuniste, ki se bore v Grčiji, je imenoval «trockisti-

ne bandite»), hoteč preprečiti, da se ti «dobri» komunisti izgubili na poti solidarnosti z grškimi «puntarji», kar bi mogoče oslabilo protihitlerjevsko koalicijo.

Vam, šefom španskih «komunistov», se kljub vašemu namenu za anglosaško politiko «nacionalne združitve» ni posrelo skleniti pakta ne z dvema vejama monarhofašistov, ne s Hila Roblesom in CDA (Narodno-katoliška stranka), ne s fašističnimi generali Francove vojske, ne z drugimi, ker vse te stranke v razmerah, ki se razlikujejo od grških, ker imajo vse te stranke popolnoma različne karakteristike.

Zaradi vsega tega do pakta ni prišlo. Tega neuspeha ni zakrivali vi. Storili ste vse, kar je bilo v vaših močeh, in mnogo več, samo da bi prišlo do pakta. Vsekakor pa je zamašila vaša politika med antifašiste v domovini in izven nje zmedla razkol, boje in cepitev, in sicer tako zelo, da ste oslabilili španski protifašizem pred njegovim stoletnim sovražnikom. Nudili ste orožje in odprli pot vsem Prietovim kapitulantskim operacijam. Odgovorni ste za to, da je protifašizem v Španiji obglavljen in za okoliščine, ki so mu onemogočile strmoglaviti fašizem v Španiji v dragocenem trenutku, ko je bila Francija osvobodena. Ta cilj bi bilo mogoče doseči, da ni Politbiro CK KP Španije pustil popolne kapitulacije španske protifašistične koalicije Ameriki in da ni tako dejansko likvidiral republikanske vlade.

Posledica tega je bila, da so bili španski člani odporne Franciji in borci v Španiji v trenutku osvoboditve Francije pravega vodstva, ki bi bilo zares ljudsko in bojevitvo, ki bi lahko v enotnih in razširjenih vrstah privedlo do zmage. Vaša politika je potisnila na navadno obmejno ravnanje tisto, kar naj bi se spremenilo v odločilno bitko. Špansko vlado ste zamenjali z nekakšno «Hunto suprema», vedeli pa ste, da je sploh ni.

Kaj je posledica tega? Franco je ostal na krmilu. Naposlone dosegli ste isti uspeh kakor grški Zaharijadesi. To je bilo mogoče gibno.

Zato skušajo grški Zaharijadesi in španski Uribesi odgovoriti od sebe vso odgovornost s tem, da obtožujejo «titoizem». Za to se si izmislili grdo laž: «nož v hrbet na Viciju». Za Španijo so skušali najti druge «nože v hrbet». To nam dokazuje članek, ki ga je napisal Santiago Carillo z naslovom: «V luči bukarške poročila» («Nuestra bandera», 28. julija 1949). V tem članku, kjer se naslanja na resolucije Kominforma proti Jugoslaviji, skuša pred španskimi komunisti (člani francoskega odpornega gibanja, katerih program je ljudska republika, ne pa «Hunta suprema») opravičiti dokončni poraz svoje politike «nacionalne združitve» s fašisti. Na vse kriplje išče «titoiste» in išče jih med ljudmi, ki so skušali (zaman) dobesedno uporabiti v Franciji moskovski manifest, ki ga je Politbiro KP Španije prevzel na krmilo.

Carillo je prekosil rekord vsega pretiranega cinizma in osiudne hipokrizije. Carilo napada Manzona in Trilla, ki sta lahko edino očitamo prav to, da sta bila ali da sta hotela stati najvestnejša tolmača orientacij in ukazov, ki sta jih dobila od Politbiroja in samega Carilla kot člana Politbiroja. V teh vaših ukazov sta seveda — med vami pa nedvomno ni nobenega — kar, ki bi bil «titoističnega» kova — Manzol in Trilla hoteli storiti isto, kar je hotel storiti Carillo že decembra 1944, kar lahko ugotovimo iz besedila konference, ki jo je imel leta 1944 takrat v Perpignanu.

Po osvoboditvi Francije in pred stvarnostjo, ki je ni bilo mogoče kamuflirati, se je pokazala vsa nesmiselnost kapitulantske politike. Neposredna povezanost s komunisti in protifašizem iz francoskega odporneškega gibanja, ki so se prosto postavili pred Politbirojem (kakor se je slišal tudi glas notranjega odporja), vse to vam je preprečilo celo prikriti katastrofalne posledice vaše politike «nacionalne združitve».

Dokazano je, da tudi tisti, ki so kot Španci in komunisti sodelovali v francoskem odporneškem gibanju v boju proti okupatorju, mislijo povsem drugače o nacionalni združitvi kakor Politbiro. Le-ti pojmujejo narodno združitve kot enotnost med republikanci in protifašisti s programom: boj za republikano Španijo. Kljub vsemu ste hoteli proti volji republikanskih in komunističnih množic Španije nadaljevati svojo sedanjo politiko. V ta namen ste organizirali v novembru 1944 v Toulousu konferenco «Nacionalne unije».

Santiago Carillo je organizator konference in svton poslanice», ki jo je «Hunta suprema» baje poslala iz Madrida. se še polegel odmev vaših glasov, vaših govorov, v katerih trdili, da bo «Hunta suprema» takoj osvobodila Spanijo. Carillo na konferenci v Pertignanu, ko je do neba povelečeval toulouško konferenco v novembru 1944), in že ste bili priprani razpustiti svojo «Hunto» in znova vključiti v vaš partijski program boj za republiko (januarja 1945): Od vaše politične nacionalne združitev je ostal kup simboličnih dekoracij, kakršnih metel, ki jih je nervozna Carillova misel skovala na leto roko in jih priložila «poslanici», ki jo je «Hunta suprema» baje poslala iz Madrida.

Španski protifašisti še vedno niso preboleli katastrofalnih posledic te vaše politike. Franco je še vedno na krmilu, naši narod pa po ječah gladujejo in obupujejo.

Kljub vsemu temu se vaša kapitulantska politika nadaljuje. Govorite o republiki, ker vas je množica komunistov in komunistov k temu prisilila. Vaša kapitulantska politika vas privedla do sodelovanja z Lopsovo kapitulantsko vlado, cilj vam je bil: odkrita anglosaška politika. To politiko ste pripravili z večjo vnemo kakor sami prijetisti.

Prekopicavanje zunanje politike ruskih šefov vas je privedlo do tiste politike, za katero se kdaj pa kdaj še zdaj navdušujete.

Jugoslavija ni postala žrtev, ker je imela Tita

Upam, da sem dokazal, da sta bili Spanija in Grčija žrtvi razdelitve področij vpliva. Jugoslavija ni postala žrtev, ker je imela enega Tita ali celo več Titov. Tam ni bilo ne Uribesov, ne Zariharjadsov, pa tudi če so bili, niso ničesar opravili. Ni posem slučajno vaše prizadevanje, da napadate in obrekujete, da se borite proti «titoizmu», kakor delajo to vsi kominformisti. To pomenjate, da bi se izognili argumentom, s katerimi Tito in «titoisti» pobijajo vaše laži. Predlagam vam v diskusijo «titoistični argument, ki očitno kaže, da je razdelitev namenila enako glavno usodo Jugoslaviji, Grčiji in Spaniji.

Ameriški zunanji minister med vojno Cordell Hull piše v svojih spominih (Knjiga II., str. 1451-1458), kakšna pogajanja so se vršila o Balkanu med vladi Velike Britanije, ZDA in ZSSR od aprila 1944. Bistvo teh pogajanj, v katerih so sodelovali predsedniki, zunanji ministri in veleposlaniki vseh treh držav, je bila «razdelitev področij vpliva» na Balkanu med ZSSR in Veliko Britanijo. Ti dve vladi sta se naposled oktobra 1944 dogovorili tako, da bo imela ZSSR odločilen vpliv v Bolgariji, Madžarski in Rumuniji, medtem ko bo njun vpliv v Jugoslaviji razdeljen na pol» (Aleš Bebler v «Komunistu», Beograd, 15 septembra 1949).

Kaj lahko odgovorite na to? Nedvomno nam bo kupoprodaja okrog razdelitve področij vpliva pojasnila vzel vseh velikih vprašanj, ki so na dnevnem redu v zvezi s «titoizmom».

Ne bo nam celo treba uporabiti podrobnosti prejšnjih vprašanj. Vsekakor postaja očitno, da so se v vseh treh državah začeli pojavljati «titoisti», in sicer že takrat, čeprav ni bil to namen ne Grkov, ne Spancev, ne Jugoslovanov. Če pa govori o drugih državah, bomo ugotovili, da so v njih nagibi, ki spravljajo tu «titoiste» na površje. Primeri teh treh omenjenih držav so različni. Ljudje v teh državah, ki se niso strinjali s politiko razdelitve področij, so začeli delovati mnogo prej, preka boljševekov — postal bavlav Kominforma. Zgrežena politika je «titoizem» in medsebojno seznanila «titoiste», ne da bi sprožila «titoizem» sami to zahtevali. Sčasoma so se navezali stiki in to je vse. Glejte, to mislim o «titoizmu».

Sadovi vaše politike: Podaljšano življenje fašizma v Spaniji

Vaša sedanja politika ni prav nič boljša od tiste iz časov «Nacionalne unije». Na zunaj je drugačna, toda še vedno na-

sprotuje koristim našega republikanskega cilja. O vsem je treba obširno govoriti. Pozornost zasluži, da ugotovimo vsaj nekaj elementov za presojo.

Vi trdite, da je boj za mir in proti imperializmu boj za republiko. Ta trditve, vzeta dobesedno, se zdi pravilna. Toda za kateri mir in proti kateremu imperializmu se borite? Seveda, vi se borite, vi in drugi kominformisti sveta, za isti mir in proti istemu imperializmu z isto kominformistično taktiko in politiko.

To vaše geslo je treba razumeti prav narobe. Španci še bodo res borili za mir in proti imperializmu, in sicer kolikor bodo sposobni organizirati lastne sile v vojni proti fašizmu v Spaniji. Strmoglaviti Franca in si priboriti republiko, to je naš glavni prispevek v boju proti imperializmu, v boju za mir.

Pravi komunisti, revolucionarni socialisti in vsi napredni demokrati vedo, da so narodi Spanije dovolj močni, da se osvobodijo in si zagotove svojo neodvisnost, tako da republika — ko bi bila znova upostavljena — ne pride imperialistom v roke. Pravi komunisti, revolucionarni socialisti in vsi napredni demokrati vedo, da bo republikanska Spanija dovolj močna, da obrani svojo suverenost in da nikoli ne postane steber imperialističnega bloka, ki bi je bodisi «hladno» ali odkrito vojno s svobodnimi državami. Pravi komunisti, revolucionarni socialisti in vsi napredni demokrati vedo, da imajo samo eno možnost boriti se proti imperializmu, in sicer tako, da organizirajo sile, da bi začeli vojno proti fašizmu. Naposled vedo, da je boj za republiko boj za mir proti imperializmu. To je tako in ne drugače.

Vsak protifašist ve, da mora biti boj proti imperializmu ena izmed njegovih najvažnejših dejavnosti. Mnogo pa nas je, protifašistov, ki vemo, da vi s to vašo politiko že zdavnaj podpirate imperializem, namesto da bi se borili proti njemu. Vrednost politike se ceni po njenih sadovih. Sadovi vaše politike so nadaljevanje življenja fašizma v Spaniji.

Ne anglosaška, ne moskovska kolonija

Od dne do dne povzročate v republikanskem taboru večji rãzkol. Vsak dan bolj odtujujete Komunistično partijo od njenih najbližjih zaveznikov. Vsak dan izgubljate čedalje več partijskih sil. Dogaja se vam isto, kar se je dogajalo tudi drugim komunističnim partijam. Dejansko razbijate protimperialistične sile in jih spravljate v podrejen položaj. Vi demoralizirate in begate zdrave sile. Na pasivnost obsojate in celo sovražniku izročate vse tiste sile, ki nočejo, da bi se njihova domovina spremenila v anglosaško kolonijo in ki se prav tako boje, da ne bi postala ruska kolonija.

Razen tega, zlasti s svojim «pogumom» razbijate protimperialistične sile v svetu, ko slepo poslušate in uveljavljate politiko Kominforma. Stopili ste na stran tistih, ki so nasproti jugoslovanskim sindikatom zakrivili diskriminacijo v Svetovni sindikalni federaciji, ki so vrgli jugoslovanske žene v MDFZ, jugoslovansko mladino iz SEDO, jugoslovanske študente pa iz Svetovne študentske organizacije itd. z vsemi posledicami, ki jih bo imelo to za podobne španske organizacije. Vam je to vseeno, ker postavljate kot pogoj slehernega možnega sodelovanja s španskimi protifašisti odobravanje vaše kominformistične politike. In potemtaka vi niste samo ovira na poti k enotnosti, marveč jo tudi onemogočate.

Najstrašnejše je dejstvo, da zavestno uveljavljate to svojo politiko cepitve, razbijanja, beganja in slabitve protimperialističnih sil. Kot sovražnike in imperialistične agente napadate vse tiste, ki vas nočejo ubogati. Niti vam, niti tistim, ki vam komandirajo, ne gre v račun, da bi se španski narod dokopali do močnosti boja, da bi strmoglavili fašizem in upostavili republiko. Tako priborjena republika bi bila neodvisna in suverena, kajti tisti narod, ki se je osvobodil sam, ne krivi hrbtnice in se ne klanja. Vi pa hočete republiko, kakršna je Poljska.

Iz vsega tega lahko sklepamo, da niti vsi protifašisti bojvite Spanije niso «iskali podstrešja», kakor pravite, in da ga

tudi jaz nisem iskal pred nekakšnim «reci gibanjem», kakor ga zaničljivo imenujete.

Socialisti in napredni republikanci, ki so v tem gibanju, so dosledni protifašisti, ki so ves čas pregnanstva ohranili pošteno, pravo stališče, zvesti ljudstvu in naši republiki.

Socialisti in napredni republikanci so vedno branili tisto, kar so branili naši narodi. Na mednarodnem področju pa so vam dali lekcijo, ki bi se je morali naučiti. Ze od septembra 1939 tja do junija 1941 so obtoževali Angleže kot glavne krivce našega poraza, odločno pa so napadali Hitlerja kot sovražnika človeštva številka 1, vi pa tega niste hoteli storiti. Tedaj ste s svojim stališčem prvokrat razbili našo enotnost, enotnost nas vseh, ki smo šli z roko v roki skupaj s Španijo, da bi še naprej združeni nadaljevali pot kot nepomirljivi pristaši odpora in boja za republiko ter proti kapitulantstvu.

Od nacističnega napada na Rusijo tja do septembra 1942 so bili socialisti in napredni republikanci zopet najzvestejši zavezniki komunistov v boju za republiko. In tedaj ste se jim pridružili, da bi utrdili temelje republikanske vlade, ki je niso nikoli zapustili. Septembra 1942 ste jih izdali, da bi začeli svojo katastrofalno politiko «nacionalne združitve». Izdali ste pakt UDE (Union democratica espanola — Španska demokratska unija) in potemtakem ste izdali naše ljudstvo. Ponavljali ste hvalnice Churchillu, medtem ko socialisti in napredni republikanci niso imeli iluzij. Zato so po pravici nastopili proti vaši politiki. Ni jim bilo treba čakati, da bi Stalin izjavil, da je ta vojna pravična — v trenutku, ko je nacizem napadel ZSSR.

Brž ko so počile prve puške proti Hitlerju, je postalo socialistom in naprednim republikancem očitno: odločili so se, da se ne bodo pokorili vaši argumentaciji o «nacionalni združitvi» in niso se pokorili. Koristi našega republikanskega cilja so jim bile več kakor vse drugo. Leta 1945 ste jih znova izdali, ko bi bili morali že takrat z njimi ustvariti «bojevito Španijo». Izdali ste jih in sodelovali s Hiralovo vlado, z vlado, v kateri je bila večina ministrov razpoložena kapitulantsko. Socialisti in napredni republikanci so ostali pošten; in bili so proti tej vladi, v kateri ste imeli vi svoje predstavnike.

Sodelovali ste tudi z Lopisovo vlado, socialisti in napredni republikanci pa so napadli vaš in to vlado in ustvarili «bojevito Španijo». Njim se moramo zahvaliti, da so se vsi tisti, ki lahko postavijo pokonci, postavili pokonci, da bi svet vedel, da republika vstaja. Pa tudi jaz se nisem mogel znajti nik drugje kakor v «bojeviti Španiji». In ko napadate te prijatelje, napadate protifašistično Španijo ali vsaj njeno večino. Skoro željno je, da ste čakali na trenutek, da bi z napadom napadli bojevito Španijo.

Dobro je treba proučiti vzroke, zakaj je nastala tisto, bar imenujemo «titoizem»

Naposled bi vam rad povedal, da morajo komunisti in njihimi socialisti in vsi napredni republikanci dobro in temeljito proučiti prave vzroke nastanka in rojstva tistega, kar imenujemo «titoizem». Tisti, ki tega ne verjamejo, se bodo kmalu pričali o tem, ko bodo brali vašo pisunstvo.

Več načinov je, da te stvari proučimo, najbolj učinkovito pa je, da odpotujemo v Jugoslavijo in tam na mestu vse proučimo.

Zato sem prepričan, da bi bilo treba organizirati široko delegacijo Spancev, ki bi položila na tehtnico resnice vse, kar vidite vi, kominformisti, na drugi strani pa vse, kar trdijo jugoslovanski komunisti.

Prepričan sem, da nam bo takšna delegacija storila mnogo dobrega. Nihče se ni v zadnji vojni boril bolje in uspešneje kakor Jugoslovani. Njihove izkušnje je treba proučiti.

Republikanska Španija ima v Jugoslaviji odkritosrčno borbo proti fašizmu in v njih moramo videti aktivni del našega boja proti fašizmu. Če hočete skriti prijatelje naše borbe, če tako mnogi Španci prepričani, da nimamo mnogo prijateljev, bežite od odgovornosti.

Mi, ki mislimo drugače, bomo svojo nalogo nadaljevali. Vi pa ostanite in kričite.

Španski pregovor pravi: «Res laja, mesečina pa gre mimo».